

Asia: VN/27647/2020

Työryhmän mietintö eurooppalaisen rikosrekisteritietojärjestelmän täydentämisestä kolmansien maiden kansalaisten osalta (ECRIS-TCN)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tuomioistuinvirasto kannattaa esitystä. Virasto on ollut edustettuna työryhmässä. Lisäksi Tuomioistuinviraston alaisuudessa toimiva AIPA-hanketoimisto on osallistunut esityksen vaatimien tietojärjestelmämuutosten tekniseen valmisteluun sitä varten perustetussa erillisessä työryhmässä.

Keskeisiä viranomaistoimijoita hankkeessa ovat Oikeusrekisterikeskus ja esitutkintaviranomaiset. Yleisten tuomioistuinten kannalta esityksessä keskeistä on tuomioistuimen velvollisuus hankkia tarvittaessa käyttöönsä kolmannen maan kansalaisia koskeva ECRIS-TCN rikosrekisteriote rikosasian käsittelyn yhteydessä, jotta vastaajan aikaisempi rikollisuus voidaan ottaa huomioon rangaistusta määrättäessä.

Toisaalta esitys edellyttää, että tuomioistuimet tuottavat jakelutietona Oikeusrekisterikeskukselle riittävät ja oikeat tiedot kolmansien maiden kansalaisille tuomituista rangaistuksista. Muiden kuin yleisten tuomioistuinten toimintaan esityksellä ei ole merkittävää vaikutusta.

Yleiset tuomioistuimet ovat rikosasian käsittelyn yhteydessä velvollisia hankkimaan ECRIS-TCN otteen, kun rikosrekisteritietoja käytetään määrättäessä rangaistusta. Ote pyydetään Oikeusrekisterikeskuksesta sähköisen asiointin kautta eikä esitys tuo muutosta jo nykyisin noudatettaviin menettelytapoihin.

Lainkäyttötyössä käytännössä linjattavaksi kysymyksesi jää, missä tilanteissa ECRIS-TCN:n käyttö ei ole asetuksen tarkoittamalla tavalla tarkoituksenmukaista tapaukseen liittyvissä olosuhteissa ja rikosrekisterinote voidaan esimerkiksi kiireellisten rikosasioiden käsittelyn yhteydessä jättää pyytämättä.

Tuomioistuimet välittävät tuomioista jakelutiedot Oikeusrekisterikeskukselle sähköisenä viestinä. Esityksen edellyttämät tietojärjestelmämuutokset ja jakelusanoman sisältö on pyritty ottamaan huomioon AIPA-tietojärjestelmän kehitystyössä ja valmius käyttöönottoon suunniteltuna ajanjaksona pitäisi onnistua.

Rikosilmoitusnumero, jonka syyttäjien SAKARI-järjestelmä saa poliisin PATJA-järjestelmästä, pystytään välittämään haastehakemuksessa syyttäjän vaatimusten mukana AIPA-järjestelmään. Tulevaisuudessa tieto välittyy esitutkintaviranomaiselta VITJA-järjestelmässä.

Tuomioistuimen ratkaistessa asian siitä muodostuu sähköinen jakelu rikosrekisteriin ja sakon perintäjärjestelmä Rajsaan. Tässä jakelussa välitetään tieto tuomitusta seuraamuksesta ja siihen liittyvistä syytekohtista sekä jokaiseen syytekohtaan liittyvä yksi tai useampi rikosilmoitusnumero. Tieto rikosilmoitusnumerosta kulkee siten rakenteisena tietona viranomaisketjussa (esitutkintaviranomainen-syyttäjä-tuomioistuin-täytäntöönpano) eikä tiedon välittämisen kannalta rikosilmoitusnumeroa ole tarpeen tulostaa esimerkiksi tuomiolauselmaan tai rikosrekisteriotteelle.

Tietojärjestelmän kehittämisen ohella Tuomioistuinvirastossa varaudutaan keskustelemaan sidosryhmien kanssa yhtenäisistä työtavoista tietojärjestelmiä käytettäessä sekä järjestämään tarvittaessa koulutusta tuomioistuinten henkilöstölle.

Esitys ei ainakaan tässä vaiheessa aiheuta muutoksia tuomioistuinten tapaan hankkia rikosrekisterinote käyttöönsä rangaistusta määrättäessä. ECRIS-TCN:n käyttöönoton edellyttämä rikosilmoituksen välittäminen jakeluissa on jo toteutettu osana AIPA-tietojärjestelmän kehitystyötä. Taloudelliset vaikutukset tuomioistuimille ovat siten vähäisiä ja koskevat lähinnä rikosrekisteritietoja koskevien pyyntöjen lisääntymistä sekä mahdollista koulutustarvetta.

ECRIS-TCN järjestelmän käyttöönoton myötä AIPaan mahdollisesti myöhemmin toteuttavat muutokset eivät kuulu AIPA-hankkeen varsinaiseen laajuuteen. Tällaisten AIPAn jatkokehityksessä syntyvien kustannusten määrää voidaan arvioida vasta, kun järjestelmään tarvittavat toteutukset ovat selvillä.

Jaakkola Riku
Tuomioistuinvirasto

Puro Kaisa
Tuomioistuinvirasto